

ONS PLAN VOOR HARDERWIJK

“Harderwijk is een fantastische stad om in te wonen en te verblijven, net als het bijbehorende Hierden. Harderwijk is mooi gelegen en heeft goede eigen voorzieningen op het gebied van onderwijs, cultuur en gezondheidszorg. Één stad die in het belang van woningzoekenden kan en blijft uitbreiden met nieuwe wijken als Waterfront en Harderweide. Harderwijk heeft door zijn ligging van nature een aantrekkingskracht en is de afgelopen jaren voorzien van een schitterende nieuwe boulevard en een aantrekkelijk strandeiland. Kortom, we gunnen iedereen het fijne leven in Harderwijk.

Ons plan voor Harderwijk richt zich daar ook op. Wij willen een Harderwijk, waar voor iedereen een betaalbare woning is. Een Harderwijk waar we omzien naar elkaar, en niemand buiten de boot valt. Een Harderwijk dat voorop loopt als het gaat om duurzaamheid. Waar meedoen met sport en cultuur een vanzelfsprekendheid is. En een Harderwijk waarin geïnvesteerd wordt in werk en scholing. Daarom is dit ons plan voor Harderwijk. Een Harderwijk voor iedereen.”

Wilco Bos, Lijsttrekker PvdA Harderwijk

THEMA 1: EEN WONING VOOR IEDEREEN

Iedereen heeft het recht op een fijn en betaalbaar huis. Helaas staat het recht op betaalbaar wonen onder druk, want er heerst grote woningnood. In ons plan voor Harderwijk willen we dat starters, gescheiden ouders en senioren geen concurrenten van elkaar zijn, maar iedereen een fijn plekje kan vinden in onze stad.

SPEERPUNTEN

Halveer de wachtlijsten

We willen de wachtlijsten fors terugdringen door te investeren in meer betaalbare huurwoningen. De wachtlijsten voor sociale huurwoningen willen we halveren. De PvdA wil jongeren en starters behouden voor Harderwijk. Daarom zorgen we samen met de woningcorporaties voor de bouw van meer betaalbare huurwoningen, ook in nieuwbouwwijken.

Een Knarrenhof in elke wijk

Er is een grote vraag naar nieuwe woonvormen voor ouderen. Daarom willen we in Harderwijk 'Knarrenhofjes' realiseren op meerdere locaties in de stad. Zolang mogelijk zelfstandig blijven wonen met veel privacy en tegelijkertijd profiteren van de voordelen van samen wonen. Dat is in een notendop het principe van een Knarrenhof. Deze woonvorm zorgt er niet alleen voor dat er minder gebruik wordt gemaakt van de Wmo-regelingen, maar het zorgt ook voor een doorstroming op de woningmarkt. Er komen weer woningen vrij voor starters.

Een nieuwe wijk

Het woningprobleem is te groot om alleen in de bestaande nieuwe wijken, zoals Harderweide en het Waterfront, bij te bouwen. Daarom is het tijd voor een nieuwe wijk. We willen samen met de inwoners kijken naar geschikte locaties hiervoor en bouwen voor de inwoners uit Harderwijk. Bij een nieuwe wijk horen ook voldoende voorzieningen, zoals een school, kinderopvang, huisarts en winkels, om te voorkomen dat voorzieningen in aanliggende wijken overbelast raken.

Investeer in de wijk

Een mooie wijk zorgt ervoor dat je prettig woont. Daarom wil de PvdA investeren in de wijk. Daarbij hoort voldoende groen, een goede ov-verbinding, verkeersveiligheid en een winkelcentrum met een basisvoorziening als een pinautomaat dichtbij de inwoners. Zorg en welzijn hoort ook dichtbij de mensen. Daarom komt in elke grote wijk een gezondheidscentrum, waar huisarts, apotheek, fysiotherapeut, maatschappelijk werk en wijkverpleegkundigen samenwerken.

MEER SOCIALE HUUR EN BETAALBARE KOOPWONINGEN

Ook in Harderwijk is sprake van een ongekende wooncrisis. Het aantal dak- en thuislozen is sinds 2009 verdubbeld en door de economische- en wooncrisis neemt hun aantal nog sneller toe dan voorheen. Voor starters is het nagenoeg onmogelijk om een betaalbare woning te vinden. De wachtlijsten voor een sociale huurwoningen lopen inmiddels op tot meer dan tien jaar. Een betaalbare koopwoning is slechts mondjesmaat voorradig. En terwijl woningcorporaties met kunst- en vliegwerk hun woonvoorraad op peil proberen te houden, gaan de marktpartijen er door de stijging van de huizenprijzen en speculatie met de grootste winsten vandoor.

Hierbij kan de gemeente niet langer aan de zijlijn staan. Alleen als we de regie terugpakken, met maatschappelijke verantwoordelijke projectontwikkelaars samenwerken en de volkshuisvesting in ere herstellen, kunnen we ervoor zorgen dat er in Harderwijk over 5 jaar voldoende betaalbare woningen zijn gebouwd. Hiervoor moeten we niet alleen bouwen, maar ook zorgen dat de woningbehoefte past bij de vraag. Zo willen we het makkelijker maken om huizen aan te passen, bijvoorbeeld om woningen levensloopbestendig te maken, een aanbouw voor mantelzorg te realiseren of een woning te splitsen. Ook willen we doorstroming stimuleren door het voor ouderen makkelijker te maken om naar een appartement te gaan, door het opzetten van een verhuisregeling. Het realiseren van tijdelijke woningen helpt om het probleem te verlichten, terwijl we ondertussen ook vol inzetten op de bouw van reguliere woningen.

Het woningprobleem is te groot om alleen in de bestaande nieuwe wijken (zoals Harderweide en het Waterfront) bij te bouwen. Daarom is het tijd voor een nieuwe wijk naast de huidige wijk Frankrijk. Op deze plek kunnen duizend tot drieduizend woningen worden gerealiseerd. We willen samen met de inwoners kijken naar mogelijkheden voor deze wijk en vooral bouwen voor de inwoners uit Harderwijk zelf. Bij een nieuwe wijk horen ook voldoende voorzieningen, zoals een school, kinderopvang, huisarts en winkels. Dit is noodzakelijk om te voorkomen dat voorzieningen in aanliggende wijken overbelast raken. Daarnaast werken we samen met omliggende gemeenten als Zeewolde en Ermelo om samen de wooncrisis te lijf te gaan.

Met actief grondbeleid stimuleren we de bouw van betaalbare huur- en koopwoningen en voorkomen we dat grond in handen valt van speculerende beleggers en projectontwikkelaars.

We leggen in de prestatieafspraken met woningcorporaties vast hoeveel sociale huurwoningen er de komende jaren gebouwd gaan worden én hoeveel er maximaal verkocht mogen worden. Wat ons betreft zijn dit er zo min mogelijk. Hiermee voorkomen we dat er meer sociale huurwoningen verkocht worden dan er worden gebouwd. Om speculatie met woningen te voorkomen voeren we bij nieuwbouwwoningen in onze gemeente tevens een zelfbewoningsplicht in. Hiermee voorkomen we dat koopwoningen worden verhuurd of worden doorverkocht voor de maximale winst.

Het aantal mensen dat noodgedwongen in onze gemeente op straat slaapt, stijgt. We realiseren in overleg met de centrumgemeente meer opvanglocaties om dakloosheid aan te pakken. Ook zorgen we ervoor, dat mensen als eerste een dak boven het hoofd krijgen (housing first) en krijgen ze meer begeleiding, zodat ze sneller weer zelfstandig kunnen wonen. Niemand zou in Harderwijk op straat hoeven te slapen.

EEN 'GEDEELDE' GEMEENTE

We willen voorkomen dat er door het gebrek aan betaalbare woningen geen plaats meer is voor inwoners met een lager of midden inkomen. We willen wijken met een goede mix in de verschillende prijklassen, maar ook in de verhouding huur- en koopwoningen. In woningen waar één groep woningen de boventoon voert, of dat nu goedkope of dure woningen zijn, proberen we de balans te herstellen.

Door corona en de opkomst van webwinkels is de leegstand van winkels in onder andere de Binnenstad toegenomen. Ook staan er steeds meer kantoorpanden leeg. Samen met de eigenaren van de panden kijken we naar een nieuwe bestemming. Een mogelijkheid is bijvoorbeeld om deze panden te verbouwen tot woning.

In Harderwijk zijn er relatief veel parkeerplaatsen voor inwoners in de wijken. Dat is fijn, maar deze parkeernormen zijn niet heilig. Het bijbouwen van huizen is voor de PvdA belangrijker. Voorwaarden is wel dat er een goede aansluiting is op het openbaar vervoer en er een goede fietsverbinding is.

EEN FIJNE EN LEEFBARE BUURT

De buurt is de plek waar we leven, elkaar ontmoeten, ons prettig voelen en onszelf kunnen ontwikkelen. Voor de één is dat wat makkelijker dan voor de ander. Daarom moet het welzijnswerk (weer) op peil komen, voor de mensen die het wat moeilijker hebben. Samen met inwoners, scholen, maatschappelijke en zorgorganisaties gaan we de problemen te lijf. We zoeken naar oplossingen die het beste zijn voor inwoners én de buurt.

Wanneer iemand met een zware verslaving de rust in een appartementencomplex blijvend op de proef stelt, kijken we niet weg en zorgen we voor adequate opvang. En wanneer een malafide huisjesmelker tegen woekerhuren veel te veel mensen midden in een woonwijk huisvest, pakken we de verhuurder aan. Zodat de sociale cohesie in de wijk overeind blijft. We maken maximaal gebruik van de mogelijkheden die we wél hebben om de ontspoorde woningmarkt te beïnvloeden. In de prestatieafspraken met de woningcorporaties maken we afspraken over de vergroening van de tuinen van hun (sociale) huurwoningen. Ook dragen we zorg voor woonvoorzieningen voor jongeren, die ambulante begeleiding nodig hebben, zodat ook zij dicht bij hun ouders en in hun bekende omgeving kunnen blijven wonen.

We vinden het onacceptabel dat er in onze gemeente grote gezondheidsverschillen zijn tussen inwoners van de verschillende wijken. Naast een fijne woning, zijn er meer zorgvoorzieningen nodig, om de gezondheid van de wijkbewoners te verbeteren. We juichen het toe dat De Roef en de Kiekmure worden ingezet als centra voor een positieve gezondheid. En willen dit ook graag zien in de andere wijken.

EEN KNARRENHOF ZORGT VOOR DE DOORSTROMING.

Na het sluiten van de woon en zorgcentra ontstond er een gat in de woonvoorziening voor ouderen. Dit zorgt voor een gebrek aan doorstroming op de woningmarkt, waardoor er voor starters minder woningen beschikbaar zijn. Daarom wil de PvdA op verschillende plekken in Harderwijk 'Knarrenhofjes' en levensloopbestendige woningen realiseren, het liefst in elke wijk.

Zolang mogelijk zelfstandig blijven wonen met veel privacy en tegelijkertijd profiteren van de voordelen van samen wonen. Dat is in een notendop het principe van een Knarrenhof. Een Knarrenhof is een Collectief particulier initiatief waardoor de ontwikkelkosten laag blijven. Zo blijven deze woningen betaalbaar. In dit concept zijn een gezamenlijk tuin en Hofhuis opgenomen voor gezamenlijk activiteiten. In deze gebouwen zorgen we voor ontmoetingsplekken en zorgvoorzieningen om eenzaamheid te bestrijden en passende zorg te organiseren. Deze woningen realiseren we samen met zorgverzekeraars en woningbouwcorporaties.

MISSTANDEN AANPAKKEN

Arbeidsmigranten worden vaak tegen enorme huren in erbarmelijke omstandigheden gehuisvest, terwijl werkgevers en uitzendbureaus enorme winsten opstrijken. In onze gemeente zorgen we ervoor dat dit misbruik stopt, maken we met werkgevers en uitzendbureaus bindende afspraken over fatsoenlijke huisvesting en gaan we waar nodig over tot strikte handhaving en bestraffen we malafide verhuurders.

We gaan overbewoning tegen door in het bouwbesluit een gebruikersoppervlakte van 25 m² per persoon te hanteren en door het maximaal aantal personen, dat niet tot een duurzaam huishouden behoort, per woning op maximaal 2 te stellen. Is dit niet het geval, dan heb je een vergunning nodig. We willen ook maximaal gebruik van de instrumenten op het gebied van wonen, zoals de zelfbewoningsplicht, anti-verkameringsregels en de huisvestingsverordening.

VERDUURZAMING VAN WONINGEN

Om de klimaatdoelstellingen te halen moeten we woningen verduurzamen. Isoleren is hierin het meest belangrijk. Hierdoor neemt het energiegebruik en de CO₂-uitstoot af en krijgen inwoners een lagere energierekening (zie ook hoofdstuk Duurzaamheid).

Bij het verduurzamen van bestaande woningen is het belangrijk om een realistische kosten-baten analyse te maken. Negentiende -eeuwse arbeidswoningen isoleren is verstandig en haalbaar, maar nul op de meter in zulke woningen realiseren is dat niet. De gemeente richt een fonds in om eigenaren van woningen te helpen bij de financiering van de isolatie of het plaatsen van zonnepanelen. Terugbetaling kan via de besparing op de energielasten. Zo zorgen we ervoor, dat iedereen mee kan doen en niet alleen inwoners met een hoger inkomen. Samen met de corporaties zorgen we ervoor dat inwoners niet lijden onder de stijgende energieprijzen.

THEMA 2: OMZIEN NAAR IEDEREEN

In Harderwijk telt iedereen mee en kan iedereen op een normale manier leven. Niemand hoeft onder de armoedegrens te leven. De zorg is goed geregeld en beschikbaar voor iedereen die dat nodig heeft. Zorg en welzijn horen dichtbij de mensen georganiseerd te zijn. Kleinschalig en met de zorgverlener aan zet. Er is zo minder administratie nodig en zorg wordt weer echt zorg.

SPEERPUNTEN

Geen kind in armoede

Niemand hoeft in Harderwijk onder de armoedegrens te leven. De PvdA wil dat alle kinderen, ook uit arme gezinnen, altijd kunnen mee doen. In Harderwijk groeien nog te veel kinderen op in armoede. Dat betekent dat er kinderen zijn die zonder ontbijt naar school gaan, hun verjaardag niet kunnen vieren of geen sport of muziekles hebben. De PvdA wil zorgen dat dit is opgelost. Ieder kind in Harderwijk moet mee doen.

Eerst mensen, dan regels

Mensen in de bijstand moeten vaak door allemaal onmogelijke hoepeltjes springen. Zelfs een gekregen tas met boodschappen kan al leiden tot een boete. Dat moet anders. Een foutje mag niet direct leiden tot een boete. Mensen in de sociale zekerheid horen benaderd te worden met meer vertrouwen in plaats van wantrouwen. De bijstand is een vangnet, geen wurgcontract. Iedereen heeft immers recht op basisbehoeften.

Een onafhankelijke Harderwijker ombudsman

De toeslagenaffaire heeft laten zien dat het soms onmogelijk is om in te gaan tegen het systeem, ook al heb je gelijk. Elke gemeente heeft een onafhankelijke organisatie nodig, om mensen te helpen die verzuipen in het systeem of waar je terecht kunt met klachten. Een onafhankelijke gemeentelijke ombudsman helpt deze mensen.

Goede zorg in Harderwijk

Door te bezuinigen op de tarieven van zorgmedewerkers, verdwijnen belangrijke zorgaanbieders uit Harderwijk. Dit leidt tot verschraving in bijvoorbeeld de jeugdzorg en de Wmo. Harderwijk moet goede regionale zorgaanbieders ondersteunen, waarbij kwaliteit voorop staat.

NIEMAND MEER ONDER DE ARMOEDEGRENS

De PvdA Harderwijk wil dat er niemand in Harderwijk meer onder de armoedegrens hoeft te leven. Toch is dit helaas geen uitzondering in Harderwijk. Er zijn verschillende groepen die onder de armoedegrens leven: ouderen met alleen een AOW, ZZP'ers zonder normaal inkomen. Werkende inwoners, met een te laag inkomen om van te leven en ga zo maar door. De PvdA wil mensen weer perspectief bieden, door het weghalen van de last en stress die armoede met zich meebrengt. Iedereen heeft recht op een normaal bestaan.

Met name kinderen krijgen wat ons betreft extra aandacht om hun kansen te vergroten in het onderwijs, bij de verenigingen en in de buurt. De PvdA wil dat alle kinderen, ook uit arme gezinnen, altijd kunnen mee doen. In Harderwijk groeien nog te veel kinderen op in armoede. Dat betekent dat er kinderen zijn die zonder ontbijt naar school gaan, hun verjaardag niet kunnen vieren of geen sport of muziekles hebben. De PvdA wil zorgen dat dit is opgelost. Ieder kind in Harderwijk moet mee doen.

Stichting Leergeld Randmeren is in 2019 opgericht in deze regio en vervult een belangrijke rol en het laten meedoen van kinderen en het bestrijden van kinderarmoede. Ze ondersteunen kinderen financieel, zodat zij mee kunnen doen aan school-, sport- en cultuuractiviteiten of daarvoor noodzakelijke zaken kunnen aanschaffen.

Het taboe op armoede moet doorbroken worden. Wat het Beleefhuis ons heeft geleerd, is dat vroeg signaleren van armoede bij kinderen en jongeren ervoor zorgt dat de problemen sneller worden aangepakt en de schade daardoor beperkt kan blijven. Scholen en sportverenigingen moeten daarom handvatten krijgen om deze signalen op een integere wijze bespreekbaar te maken. Ook gaan we vaker activiteiten organiseren die het taboe op armoede kunnen doorbreken.

De verborgen armoede in Harderwijk en Hierden moet in beeld worden gebracht. Stimulanz deed hier altijd onderzoek naar, maar dit is wegbezuinigd. De PvdA wil weer dat de gemeente inzicht krijgt in dit probleem. Kerken, sociale wijkteams, bewoners, politie, moskeeën, wijk- en buurtverenigingen en buurtbeheerders van de woningbouwcorporaties vormen hierbij de ogen en de oren in buurten en wijken. Organisaties en burgerinitiatieven die helpen om armoede te bestrijden, zoals bijvoorbeeld Stichting Leergeld, de Voedselbank, Nel's Kledingservice en Mensen in Nood moeten waar nodig worden ondersteund.

De gemeente kan zelf ook een rol vervullen. Daarom wil de PvdA dat de grens om in aanmerking te komen voor regelingen in het kader van het armoedebeleid naar 120% van het bijstandsniveau gaat. Dit geldt ook voor kwijtschelding van gemeentebelasting. Daarnaast is een benadering nodig met samenhangende maatregelen. Dus niet alleen de focus op meer inkomen, maar vooral ook op gedrag. Bijvoorbeeld door toegankelijk onderwijs en het realiseren van arbeidsplaatsen. Huiswerkbegeleiding voor kinderen uit gezinnen rond of onder de bijstandsnorm kan bijvoorbeeld helpen om erfelijke armoede te voorkomen.

HARDERWIJKPAS EN MEEDOEN

De PvdA Harderwijk wil een algemene Harderwijkpas invoeren. Met deze pas kan er bijvoorbeeld in de hele stad geprofiteerd worden van aanbiedingen van verschillende bedrijven, die hiermee zowel korting kunnen bieden aan alle inwoners, als iets extra's kunnen doen voor minima. In het kader van armoedebestrijding kan de pas worden gebruikt om diverse regelingen 'op de pas te zetten'. Doordat het een algemene pas is voor elke inwoner, werkt het niet stigmatiserend.

Het Jeugdfonds Sport en Cultuur helpt jongeren kennis te laten maken met sport en cultuur. Maar ook om een sociaal netwerk op te bouwen Ga! Harderwijk vervult hierin een belangrijke rol. Ze bieden laagdrempelige sport- en cultuuractiviteiten in samenwerking met sportverenigingen en culturele instellingen. In de Brede School laten ze basisschoolkinderen kennismaken met sport en cultuur. En met succes! Helaas loopt dit nog maar in een deel van de wijken, en loopt te promotie slechts via enkele scholen. Wat de PvdA betreft gaan we hier in heel Harderwijk en Hierden mee aan de slag.

SCHULDHULPVERLENING

Toenemende schulden zijn vaak onlosmakelijk verbonden aan armoede. Het oplossen van schuldenproblematiek is een voorwaarde voor mensen om weer een toekomst op te bouwen. De inzet van schuldhulpverlening verdient een grote prioriteit. Deze moet gekoppeld zijn aan het voorkomen van nieuwe schulden. Onder meer door mensen zonder werk te ondersteunen om weer toe te treden tot de arbeidsmarkt.

De Belastingdienst, zorgverzekeraars, incassobureaus en gemeenten zijn in veel gevallen in een strijd verwikkeld om als eerste een schuld op te eisen. Gelukkig zijn er ook gemeenten die niet meer als eerste schuldeiser op de stoep willen staan bij een faillissement of schuldhulpverlening. De PvdA wil graag een onderzoek naar de mogelijkheden om in Harderwijk te komen tot een menswaardigere benadering dan in de landelijke praktijk gebruikelijk is.

DE BIJSTAND IS EEN VANGNET, GEEN WURGCONTRACT

Mensen in de bijstand moeten vaak door allemaal onmogelijke hoepeltjes springen. Zelfs een gekregen tas met boodschappen kan al leiden tot een boete. Onder toezicht staan van de sociale recherche is heel heftig en vaak een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer. Inwoners moeten zich onderwerpen aan een vernederende controle en er is geen recht op privacy. Dat moet echt anders. De gemeente heeft hier zelf een taak in. Mensen in de sociale zekerheid moeten benaderd worden met meer vertrouwen in plaats van wantrouwen.

OMBUDSMAN

De toeslagenaffaire heeft laten zien dat het soms onmogelijk is om in te gaan tegen het systeem, ook al heb je gelijk. Elke gemeente heeft een onafhankelijke organisatie nodig, om mensen te helpen die verzuipen in het systeem of waar je terecht kunt met klachten. Een onafhankelijke gemeentelijke Ombudsman helpt deze mensen en kan daarbij een dubbele rol vervullen. Zij kan mensen in armoede ondersteunen en daarnaast inwoners bijstaan die tegen muren oplopen.

De Ombudsman vormt een team, met daarin bijvoorbeeld armoedeconsulenten. Samen beoordelen ze situaties en nemen passende maatregelen om (nood)situaties van armoede te voorkomen, bijvoorbeeld bij een scheiding of baanverlies. Ze nemen klachten van inwoners serieus en kaarten deze aan binnen de gemeente. Dit team heeft zitting in Het Huis van de Stad en heeft een eigen budget om ondersteunende maatregelen te nemen. Die ondersteuning is bedoeld om mensen op eigen kracht uit de armoede te helpen.

DE KWALITEIT VAN DE ZORG STAAT VOOROP

Kwalitatief goede en passende zorg staan bij de PvdA altijd voorop. Ook als dat meer kost. Hierdoor staat welzijn voorop en wordt uiteindelijk ook bespaard op zwaardere zorg. Hulp in de huishouding is bijvoorbeeld meer dan veredeld schoonmaakwerk en hoort uitgevoerd te worden door een professionele zorgverlener die ook andere zorgvragen kan herkennen. Zorgaanbieders krijgen een reëel tarief, omdat mensen in de zorg ook een fatsoenlijk salaris verdienen.

EEN GEZAMENLIJKE AANPAK MET ZO WEINIG MOGELIJK REGELS

De PvdA Harderwijk maakt zich sterk voor kwetsbare inwoners. Zeker ook nu landelijke wetgeving meer en meer een beroep doet op de eigen kracht van de bevolking. De PvdA Harderwijk ziet hierin een uitdaging om de zorg doelmatig en dichtbij huis te organiseren. Met zo weinig mogelijk regels en procedures. Goed ingerichte wijkteams helpen hierbij.

Wijkverpleegkundigen, maatschappelijk werkers, opbouwwerkers en huismeesters van de woningcorporaties spelen hierin een centrale rol. Zij bieden ondersteuning aan mensen die hulp nodig hebben om zo zelfstandig mogelijk te kunnen blijven wonen. De hulpvrager kan samen met dit basisteam in de wijk het beste bepalen welke zorgtaken door gezinsleden en familieleden (mantelzorgers) opgepakt kunnen worden. Welke zorgvragen door vrienden en buurtbewoners opgepakt (kunnen) worden en waar professionele zorg nodig is. Ouderen en gehandicapten blijven verzekerd van extra aandacht. PvdA Harderwijk streeft ernaar om een goede gezondheid te bevorderen met programma's die overgewicht, suikerziekte en hart- en vaatziekten helpen te voorkomen.

Zorg en welzijn horen dichtbij de mensen georganiseerd te zijn; met een wijk- en buurtgerichte aanpak door welzijns- en hulpverleningsinstanties. In elke wijk komt of blijft een gezondheidscentrum, waar huisarts, apotheek, fysiotherapeut, maatschappelijk werk en wijkverpleegkundigen samenwerken. De gezondheidscentra sluiten aan bij de wijk- en buurtaanpak van zorg en welzijn en de focus op positieve gezondheid. Ook is er aandacht voor het aanleggen van beweegtuinten in de wijken met fitnessapparatuur in de buitenlucht.

Vrijwilligers en zo nodig professionals ondersteunen mantelzorgers, zodat zij hun zorgtaken uitstekend uit kunnen voeren en daarnaast hun eigen leven kunnen leiden. Ook moet het mogelijk zijn dat mantelzorgers tijdelijk een 'zorgunit' bij het huis kunnen bouwen of verbouwen.

JEUGDZORG: ONDERSTEUN HET GEZIN

Gelukkig groeien de meeste kinderen en jongeren op in prima omstandigheden, maar soms raken jongeren in de knel. De gemeente zorgt dan voor de juiste jeugdzorg. Voor de PvdA is het in de eerste plaats belangrijk dat kleine hulpvragen niet uitgroeien tot grotere problemen.

Waar zich problemen voordoen, dienen wijkteams, scholen en andere betrokkenen optimaal samen te werken om de zorgen over een gezin te delen en bespreekbaar te maken. Het gezin is de plek waar problemen opgelost moeten worden. Ouders en kinderen worden zoveel als nodig ondersteund om zelf (te leren) oplossingen met elkaar te vinden.

Als professionele hulp noodzakelijk blijkt, is het voor de PvdA duidelijk dat er één plan van aanpak wordt opgesteld. En dat het gezin één duidelijk aanspreekpersoon heeft. De tijd dat talloze hulpverleners zich over hetzelfde gezin ontfermen, is wat de PvdA Harderwijk betreft definitief voorbij. De ouders en de kinderen mogen er geen last van hebben als hun problemen zich verspreiden over de verschillende beleidsterreinen van de AWBZ, Jeugdzorg, Wajong en passend onderwijs.

Voor zeer gespecialiseerde vormen van jeugdzorg wil de PvdA regionaal en provinciaal samenwerken om ook deze vormen van noodzakelijke deskundigheid voor onze jeugd beschikbaar te houden.

HARDERWIJK INCLUSIEF

Iedere inwoner telt mee! Dit is meer dan gewoon een statement en is breder dan enkel een afgebakende doelgroep. Harderwijk is er voor iedereen. Artikel 1 van de grondwet hangt niet voor niets voor iedereen zichtbaar in de raadszaal. Dat betekent allereerst dat de gemeente zelf een voorbeeldfunctie heeft. In het

eigen personeelsbeleid is er aandacht voor onbewuste discriminatie en diversiteit in het personeelsbestand. Ook is er aandacht voor de omgang met inwoners en vooroordelen die hierbij een rol kunnen spelen.

Inclusiviteit betekent ook dat niemand tussen wal en schip valt. Zorg voor de inwoners is maatwerk. Door te veel aan strakke regels vast te houden is er geen oog meer voor individuele situaties. De PvdA zet in het sociaal domein daarom in op maatwerk, zowel waar het gaat om zorg in het kader van de Wmo, of meedoen op de arbeidsmarkt.

Ook toegankelijkheid is onderdeel van een inclusief Harderwijk. Mensen die bijvoorbeeld slecht ter been zijn of slecht zien moeten zich thuis voelen in Harderwijk. Bij het realiseren van nieuwe wijken of verandering van de openbare ruimte is toegankelijkheid van de straten dus een belangrijk punt, zodat iedereen ook letterlijk kan mee doen.

THEMA 3: HARDERWIJK DUURZAAM

De komende jaren zetten we fors in op energie neutrale wijken, benutten van duurzame energie en veel minder afval per inwoner. Onze generatie is aan zet. We kunnen een mooie en leefbare planeet doorgeven aan onze kinderen. Dat lukt als we het samen doen. Duurzame oplossingen zijn geen statussymbool voor de rijken en is ook toegankelijk voor mensen met een lager inkomen.

SPEERPUNTEN

Harderwijk als duurzaam voorbeeld

Harderwijk heeft een voorbeeldfunctie op het gebied van duurzaamheid. De gemeente loopt daarom voorop bij duurzaamheidsmaatregelen als circulaire bouw en duurzame mobiliteit. Vergroening en verduurzaming staat centraal bij projecten in de stad. De gemeente heeft een elektrisch wagenpark en stimuleert hergebruik.

Eerst isoleren, dan pas van het gas

Duurzame oplossingen zijn niet alleen voor de rijken, maar maken het leven van ons allemaal beter. Voor veel goedkopere huur en koopwoningen is daarom eerst isoleren een veel betere oplossing dan gelijk streven naar een gasloze wijk.

Zonnepanelen horen op daken

Om het landschap niet verder te bevuilen, gaan we met bedrijven die zich willen vestigen in Harderwijk een overeenkomst aan dat ze hun daken beschikbaar stellen voor zonnepanelen. Door gebruik te maken van een collectieve zonne-energie regeling, kan niet alleen het bedrijf zelf, maar ook de omgeving profiteren. Hiermee wordt het gebruik van duurzame energie ook bereikbaar voor de lagere inkomens.

EERST ISOLEREN, DAN VAN HET GAS AF

Om in 2050 klimaatneutraal te zijn, is in het Klimaatakkoord afgesproken dat de woningen verduurzaamd moeten worden. Dat moet leiden tot fossielvrije wijken in 2050. De gemeente maakt samen met onder andere de woningcorporaties, netbeheerders, buurtorganisaties en energiecoöperatie Endura per wijk een concreet plan. Bewoners worden van begin af aan betrokken in een open besluitvorming over de energietransitie van hun wijk. De PvdA vindt dat de gemeente in samenwerking met corporaties eerst werk moet maken van de isolatie van sociale huurwoningen, een veel betere oplossing dan gelijk streven naar een gasloze wijk.

Voor het Waterfront 3 wordt samen met het waterschap gewerkt aan een warmtenet dat zijn energie haalt uit de rioolwaterzuivering en het Veluwemeer. Op deze manier kan de nieuwe wijk gebouwd worden zonder aangesloten te zijn op aardgas. Dit willen we in meer nieuwbouwwijken. Daarnaast willen we inzetten op circulaire sociale woningbouw, hierbij wordt uitgegaan van 100% hergebruik van bouwmaterialen.

De stijgende energieprijzen slaan hard toe, met name onder lage inkomens. Voor een deel van de inwoners is de energierekening bijna niet meer op te brengen. Samen met inwoners en corporaties willen we daarom de huizen in Harderwijk klaar maken voor een toekomst waarin minder energie nodig is.

DUURZAAMHEID VOOR WONINGEN EN BEDRIJVEN

Meer en meer woningen, openbare gebouwen, kantoren en andere bedrijfspanden worden voorzien van zonnepanelen. Niet alleen het overloopparkerterrein Zonneweide, maar ook andere parkeerterreinen als Dolfinariumeiland, P+R NS-station, transferium en bouwmarkten zijn geschikt om met zonnepanelen te overkappen. Met als bijkomend pluspunt de overdekte parkeerplekken. Langdurig braakliggende terreinen kunnen worden omgevormd tot parken met zonnepanelen, waarbij is het uitgangspunt dat zonnepanelen in eerste instantie op daken thuishoren. Verder wordt er gewerkt aan drie windmolens op bedrijventerrein Lorentz.

Het bedrijfsleven dient te worden gehouden aan de wettelijke verplichting om maatregelen voor energiebesparing te nemen die binnen vijf jaar worden terugverdiend. Bedrijven die zich willen vestigen in Harderwijk moeten hun daken beschikbaar stellen voor zonnepanelen, dit leggen we vooraf vast.

Met een collectieve zonne-energie regeling (Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking) kan niet alleen het bedrijf zelf, maar ook de omgeving profiteren. En wordt zonne-energie voor iedereen bereikbaar. Voor winkels wordt de norm dat de deuren gesloten zijn met het oog op efficiënte klimaatbeheersing. Wij vinden dat investeringen in energiebesparing en in opwekking en opslag van energie niet belast mogen worden met een hogere OZB.

In de wijken wordt gezorgd voor een goed dekkend netwerk van laadpalen, zodat elke inwoner die dat wil toegang heeft tot een laadpaal en inwoners uitgedaagd worden elektrisch te laden. We volgen de ontwikkelingen op het gebied van waterstof nauwlettend, om ook hier bedrijven en inwoners te kunnen faciliteren.

AFVALBELEID

De doelstelling voor 2020 van maximaal 100 kilo huishoudelijk restafval per inwoner is door achterblijvende scheiding bij lange na niet gehaald. Met betere scheiding moet in 2025 per inwoner 30 kilo restafval per jaar worden gehaald. De gemeente zet daarvoor alle middelen in: van een gedifferentieerd afvaltarief tot het

gericht inzamelen met een hoog serviceniveau van de meest waardevolle reststromen als elektronica, boeken, speelgoed en textiel. Financiële sturing kan helpen om doelstellingen te behalen, waarbij de vervuiler betaalt.

De PvdA vindt duurzame afvalinzameling nodig, maar de financiële sturing mag niet leiden tot hogere tarieven voor lage inkomens. Het systeem moet voor iedereen begrijpelijk zijn en inwoners zelf uitdagen om afval op de juiste manier te scheiden. Met winkels gaan we aan de slag om de hoeveelheid plastic afval te verminderen.

Wij vinden het onbegrijpelijk dat Harderwijk inzet op een systeem waarin plastic bij het restafval moet worden gegooid, maar waar de inwoners tegelijkertijd betalen per leging van de container. Voor gezinnen is het dan bijna onmogelijk om te voorkomen dat de afvalstoffenheffing fors omhoog gaat. De PvdA wil daarom een systeem wat helpt bij het creëren van minder restafval, maar daarvoor niet de rekening onnodig bij de inwoners neerlegt.

HET ONDERWIJS ZORGT VOOR ONZE TOEKOMST

De gemeente betreft jongeren van het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs bij het energie- en klimaatbeleid. Onder meer met ontwerpleven voor de 'Wijk van de Toekomst'. Hierbij gaan bestuurders en leerlingen samenwerken. Een ander initiatief zijn de 'greendeals', waarmee de lokale overheid, bedrijven en maatschappelijke organisaties afspraken maken over gemeenschappelijke doelen en processen.

LEEFBARE LEEFOMGEVING

Wat de PvdA betreft is Vliegveld Lelystad niet geschikt als overloopluchthaven van Schiphol en blijft het enkel een vliegveld voor sportvliegtuigen. Hiermee wordt ook voorkomen dat het verkeer van en naar Lelystad voor extra druk op de A28 en de ring zorgt. Vliegveld Lelystad vormt een bedreiging voor de leefbaarheid op de Veluwe. De laagvliegroutes vormen een probleem voor de hele Veluwe en leveren zowel lawaai als uitstoot op.

Door geluidsschermen langs de A28 voor te financieren en te voorzien van zonnepanelen slaat de gemeente twee vliegen in één klap. Er wordt duurzaam energie opgewekt, en de leefbaarheid in de wijken naast de snelweg verbetert. Op dit moment mag er in de avond- en nachturen nog 120 kilometer per uur gereden worden op de A28 tussen afslag Strand Horst en N302. We stellen voor dat Rijkswaterstaat de snelheid ook in deze uren verlaagd naar 100 km per uur. Dat draagt bij aan veiliger verkeer, lagere uitstoot van fijnstof, stikstofoxiden en CO2 en minder geluidhinder. Als bijkomend voordeel zal de nachtrust van onze inwoners aan weerszijden van de A28 minder worden verstoord.

De PvdA wil dat er voldoende groen in elke wijk is. Dit biedt niet alleen meer speelgelegenheid, maar zorgt ook voor een prettige leefomgeving en een gezond klimaat. We willen samen met inwoners aan de slag om tuinen te vergroenen, dat kan bijvoorbeeld door tegels te verwijderen en extra groen aan te planten. Hiervoor is een eigen wijkbudget beschikbaar. Samen met bewoners willen we kijken hoe bestaande wijken minder rond de auto worden vormgegeven en meer als leefomgeving.

Ook de natuur in de omgeving verdient onze aandacht. Harderwijk ligt prachtig tussen bos, heide en water. Maar niet elk stuk natuur is er even goed aan toe. Door onze uitstoot te verminderen helpen we de natuur. De Randmeren krijgen extra aandacht. Hier wordt vaak vooral gekeken naar de watersport, maar ook ecologisch heeft dit gebied aandacht nodig. De natuur in en onder water is er slecht aan toe. Samen met het waterschap willen we dit verbeteren.

THEMA 4: CULTUUR EN SPORT, WELZIJN VOOR IEDEREEN

Cultuur en sport zorgen voor saamhorigheid, troost, creativiteit, inspiratie, ontspanning en verbeeldingskracht. En het moet niet afhankelijk zijn van je inkomen of je hiervan kan genieten. De coronacrisis maakt dat alleen maar erger. Iedere Harderwijker moet dan ook toegang hebben tot deze culturele en sportieve voorzieningen.

SPEERPUNTEN

Harderwijk verdient een theater

PvdA Harderwijk blijft zich inzetten voor het behoud van een volwaardig theater met alle voorzieningen die nodig zijn voor amateurs en professionals. Het liefst vlakbij de binnenstad, in een bruisend stuk Waterfront. Een multifunctioneel gebouw, dat voor meerdere doeleinden geschikt is. Het theater moet voor alle inwoners aantrekkelijk zijn en toegankelijk voor alle leeftijden. Dus ook voor schoolvoorstellingen.

Cultuur voor iedereen

Kunst en cultuur staat bij sommige mensen ver van ze af. Ze zullen niet zo snel naar een museum of theater gaan. Financieel maar ook omdat het niet vanzelfsprekend genoeg is. Daarom willen we juist kinderen al vroeg in aanraking laten komen met kunst en cultuur. Hiervoor willen we onder andere een Harderwijk Pas invoeren voor mensen met een lager inkomen, zodat gezinnen met een lager inkomen korting krijgen op het aanbod.

Sport voor iedereen

Sport moet voor iedereen toegankelijk zijn, vooral voor kinderen en jongeren. Stichting Ga! Harderwijk moet daarom in elke wijk actief worden en de verbinding zoeken met de scholen en wijkcentra. Daarnaast gaan we actief met sportverenigingen aan de slag om elke inwoner de kans op sporten te bieden.

CULTUUR VERBINDT

De PvdA vindt het van wezenlijk belang dat kunstbeoefening en cultuurdeelname voor iedereen toegankelijk is. De inclusieve samenleving en talentontwikkeling zijn hierin uitgangspunt. Wij steunen het Jeugdfonds Sport en Cultuur maakt het mogelijk dat kinderen uit arme gezinnen de kans krijgen om zich met kunst en cultuur bezig te houden. Ook moet het naschoolse kunstonderwijs voor jongeren tot 18 jaar betaalbaar blijven.

Cultuur is voor iedereen, van 0 tot 100 jaar. Iedereen doet mee. Of je nu een beperking hebt, of weinig inkomen hebt, je wortels in een andere cultuur liggen, jong bent of al een heel leven erop het zitten, deelname aan culturele en kunstzinnige activiteiten moet voor iedereen mogelijk zijn. Want cultuurdeelname mag geen elitair genoegen worden voor een bevoorrechte groep. Deelname moet laagdrempeliger worden en letterlijk toegankelijker. En dat begint al jong. We ondersteunen Cultuureducatie in het basisonderwijs, VO, en MBO. Hiervoor benutten we naast eigen subsidies ook landelijke en provinciale subsidies.

Om alle kinderen al vroeg in aanraking laten komen met kunst en cultuur willen we dit zowel op school en als naschoolse activiteit aan bieden. We ondersteunen daarom een verdere uitbreiding van Brede Scholen in alle wijken van Harderwijk. De Sport en Cultuurwijzer voor jong én oud zal de PvdA ook blijven ondersteunen, evenals initiatieven van de Popschool en Cultuurkust hierin. Initiatieven om minderheidsgroepen te stimuleren tot meer deelname worden door de PvdA omarmd.

EEN GOED THEATER EN VERNIEUWENDE INITIATIEVEN

Harderwijk is een prachtige historische stad, die veel te bieden heeft. We willen een bruisende culturele stad voor al onze inwoners. De Stad als Podium organiseert culturele festivals, dat kunnen grote en kleine evenementen zijn. Daarin moet ook blijvend geïnvesteerd worden. Cultuur moet namelijk leven in de hele stad, en niet alleen in gebouwen, zoals een theater. Cultuur moet ook in de straten te zien zijn.

Harderwijk is inmiddels uitgegroeid tot een gemeente met bijna 50.000 inwoners, daar hoort een volwaardig 'binnen podium' bij. Een theater met daarin alle voorzieningen die nodig zijn voor amateurs en professionals is een must. Door een eigentijds, multifunctioneel cultureel centrum wordt Harderwijk het culturele middelpunt van de regio. Hiervoor blijven wij ons inzetten en zien daarvoor nog steeds mogelijkheden in het Waterfront. Het theater moet voor alle inwoners aantrekkelijk zijn, in toegangsprijzen en aanbod en toegankelijk voor alle leeftijden. Ook kan het theater een belangrijke rol vervullen voor schoolvoorstellingen en voorziet een theater in werkgelegenheid.

HARDERWIJK ALS HISTORISCHE STAD

Wij zijn een groot voorstander van het behoud van ons historisch erfgoed. Samen met organisaties die actief zijn op dit gebied willen we afspraken maken over hoe dit het beste kan en waar de prioriteiten liggen. Het mag niet meer gebeuren dat onze historie verkwaanseld wordt door graafmachines die oude stadsmuren of rondelen slopen.

De PvdA is voorstander van meer beeldende kunst. Initiatieven die deze kunstvorm dichterbij de mensen kan brengen, steunen wij. Kunstenaars moeten uitgedaagd worden om met ideeën te komen. PvdA Harderwijk wil een jaarlijks budget van 50.000 euro beschikbaar stellen om meer kunst in de openbare ruimte te realiseren. En dan niet alleen in de binnenstad, maar ook in de wijken en in Hierden.

SPORT EN WELZIJN

Wat werd sportdeelname gemist in de corona tijd. Veel was niet meer mogelijk en wandelen en fietsen was de enige mogelijkheid om te bewegen. Maar sport is meer dan alleen bewegen. Het is een sociale activiteit waarin je elkaar stimuleert en uitdaagt. Door te sporten maak je vrienden voor het leven en werk je aan je gezondheid op een speelse manier. Groepssport is het cement voor de samenleving. Verenigingen zijn hierin belangrijk. Zij faciliteren en garanderen een professionele aanpak. Ook hier geldt dat sportbeoefening voor elke Harderwijker mogelijk moet zijn.

Stichting Ga! Harderwijk zorgt voor de verbinding van sport naar welzijnsinstellingen zoals ZorgDat, basisonderwijs en de cultuursector zoals Popschool en Cultuurkust. De winst hiervan is dat zij activiteiten op elkaar afstemmen en elkaars kwaliteiten versterken. Zij richten zich op jong en oud, en stimuleren naast sport en beweging ook een gezonde levensstijl. Wij zien daarom graag dat Ga! Harderwijk in elke wijk actief wordt en zo een brug vormt tussen jongeren en sport en cultuur.

Met meer sportmogelijkheden in de wijken komt sporten dichterbij. Beweegtuinten en kinetische toestellen helpen hierbij.

HET VERENIGINGSLEVEN

Ook biedt de sportclub gemeenschapszin waarin jong en oud met verschillende (sociale) achtergronden en een gedeelde passie elkaar ontmoeten. Het Harderwijks verenigingsleven is bloeiend en kent een grote verscheidenheid aan sporten. Voor de Partij van de Arbeid Harderwijk zijn sportverenigingen het sociale cement van de samenleving die bijzondere aandacht verdienen.

Naast hun belangrijke maatschappelijke functie zijn sportverenigingen broedplaatsen voor (jong) talent. De PvdA is van mening dat er in samenwerking met NOC/NSF een scouting methode voor talenten moet komen. Hierbij kunnen de in Harderwijk en Hierden wonende (ex)topsporters een functie vervullen. Door in samenwerking met de verenigingen jaarlijks grote sportevenementen te organiseren, wordt het sporten breed onder de aandacht gebracht.

THEMA 5: INVESTEER IN WERK EN SCHOLING

De PvdA wil een gezonde regionale arbeidsmarkt. Daarvoor is nodig dat het onderwijs nog beter aansluit bij de vraag (van werkgevers) uit de regio. Ook is van belang dat de ervaring van oudere werknemers optimaal wordt benut. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie bij het aannemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en stimuleert sociaal ondernemerschap.

SPEERPUNTEN

Harderwijk als voorbeeldwerkgever

De gemeente heeft hier zelf een voorbeeld in. Nieuwe medewerkers krijgen vaak geen vast contract meer bij de gemeente en taken worden aanbesteed. Daar stoppen we per direct mee. Iedereen heeft recht op een normaal minimumloon van tenminste 14 euro per uur. Ook de schoonmakers en de catering komen weer in vaste dienst en krijgen hiermee weer normale arbeidsvoorwaarden.

Overal een bieb op school

Een achterstand bij kinderen begint vaak al jong. De strijd tegen laaggeletterdheid is belangrijk. Lezen is een noodzakelijke vaardigheid om mee te kunnen doen aan de samenleving. Daarom willen we dat alle kinderen gelijke kansen in taalontwikkeling krijgen. Iedere school in Harderwijk krijgt een eigen bibliotheek op school, met een bijbehorend lesprogramma om kinderen te ondersteunen.

Harderwijk als praktisch kenniscentrum van de regio

Het gebied tegenover het station wordt herontwikkeld als studieboulevard, met toonaangevende MBO-opleidingen. Deze opleidingen sluiten aan bij de regionale vraag op de arbeidsmarkt. Een goed regionaal aanbod aan MBO-stages zorgt ervoor dat de studie optimaal aansluit op de vraag van regionale werkgevers. Zo bieden we jongeren perspectief op een goede baan.

ONDERWIJS IS DE BASIS

Een achterstand bij kinderen begint vaak al jong. Goed onderwijs is daarom belangrijk, evenals de strijd tegen laaggeletterdheid. Lezen en taalbeheersing zijn noodzakelijke vaardigheden om mee te kunnen doen aan de samenleving. Daarom willen we dat alle kinderen gelijke kansen in taalontwikkeling krijgen. Iedere school in Harderwijk krijgt daarom de mogelijkheid om het 'bibliotheek op school' programma op te zetten, waarin school en bibliotheek intensief samen werken om laaggeletterdheid te bestrijden en lezen te bevorderen.

Een goede afstemming tussen de arbeidsmarkt en het onderwijs is van groot belang. PvdA Harderwijk is voorstander van 'werkend leren', aan de hand van leermeesters die al langer een beroep uitoefenen en de taal spreken die aansluit bij de belevingswereld van de leerling of student. De PvdA Harderwijk wil het onderwijs uitdagen om innovatieve ideeën te ontwikkelen. Door het idee financieel te belonen als er een concreet resultaat is geboekt in de vorm een betaalde baan.

Het heeft geen zin om jongeren op te leiden voor een beroep waar geen vraag naar is, of vaardigheden aan te leren waar werkgevers geen behoefte meer aan hebben. Daarom stimuleren we dat in Harderwijk voor meer vakgebieden een MBO-5 (Associate Degree) kwalificatie behaald kan worden. Samen met ondernemers willen we onderzoeken welke opleidingen meerwaarde bieden.

PRAKTISCH KENNISCENTRUM DUURZAAMHEID

Harderwijk is een stad met goed aangeschreven MBO-opleidingen. Daar moeten we gebruik van maken. Het gebied tegenover het station wordt herontwikkeld als studieboulevard, met toonaangevende MBO-opleidingen. Deze opleidingen sluiten aan bij de regionale vraag op de arbeidsmarkt. Een goed regionaal aanbod aan MBO-stages zorgt ervoor dat de studie optimaal aansluit op de regio. Zo bieden we jongeren perspectief op een goede baan.

Harderwijk kan zich ontwikkelen als hét praktisch kenniscentrum duurzaamheid en kan daarvoor ook nieuwe opleidingen creëren. Door de focus te leggen op duurzaamheid, kunnen opleidingen, samenleving en arbeidsmarkt elkaar versterken. De opleidingen sluiten aan op de vraag in de arbeidsmarkt. Stages kunnen vervolgens gebruikt worden om in te zetten voor het verduurzamen van de stad, bijvoorbeeld in de woningbouw.

ERVARING BENUTTEN EN OVERDRAGEN

Het is schrijnend dat de ervaring en expertise van oudere werknemers te weinig gebruikt worden. Hun kennis is van onschatbare waarde voor het bedrijfsleven. Helaas staan velen van hen aan de kant. Oudere werknemers kunnen een belangrijke rol vervullen in het begeleiden van jongeren en in het overdragen van kennis en vakmanschap. De gemeente kan hierbij een bemiddelende rol vervullen voor bedrijven in de regio.

GEEN WERKELOZE JONGEREN

Geen enkele jongere zou langer dan een paar weken werkloos thuis mogen zitten. Er zijn stevige maatregelen nodig om de werkloosheid onder de Harderwijkse jongeren terug te dringen. Wij willen actief meewerken aan de uitvoering van een actieplan. Als partner van het onderwijs, MeerInzicht, UWV, het bedrijfsleven en andere betrokken partijen. De strijd tegen jeugdwerkloosheid is een prioriteit van de PvdA.

DE VOORBEELDFUNCTIE VAN DE GEMEENTE

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. PvdA Harderwijk wil fors investeren om het bedrijfsleven mogelijkheden te bieden om werkgelegenheid te creëren voor bijstandsgerechtigden, jong gehandicapten (oa Wajong) en statushouders. De mogelijkheden die de Participatiewet biedt voor maatwerk moeten nog veel beter worden benut. De PvdA vindt ook dat de gemeente een voorbeeldfunctie heeft om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen.

Wij willen de mogelijkheden versoepelen voor de vestiging van sociale ondernemingen. Bedrijven die met minimaal 75% gaan werken met mensen in een kwetsbare positie, zoals mensen uit de wajong kunnen gunstige voorwaarden krijgen om zich in Harderwijk te vestigen.

Daarnaast willen we dat de gemeente zich maximaal inzet voor het aantrekken van bedrijven die naast een winstdoelstelling ook stevige sociale doelstellingen nastreven. We willen budgetten van de Participatiewet inzetten als stimulans voor ondernemers om bijstandsgerechtigden in dienst te nemen. En dan het liefst niet via re-integratiebureaus, maar rechtstreeks. Ondernemingen en andere organisaties met concrete ideeën om kwetsbare mensen aan de slag te helpen, kunnen op ons rekenen in de vorm van een (financiële) bijdrage voor het ingediende plan van aanpak.

EERLIJKE KANSEN VOOR IEDEREEN

Jongeren met een migratieachtergrond hebben het in de huidige arbeidsmarkt extra zwaar. Ook bij een goede startkwalificatie hebben zij minder kans op werk. PvdA Harderwijk wil deze achterstand wegwerken. Bijvoorbeeld door experimenten te starten met anoniem solliciteren. Hierbij geeft de gemeente zelf het goede voorbeeld.

WERKVERDRINGING VOORKOMEN

Normaal werk hoort normaal betaald te worden. De gemeente moet dit als stelregel hanteren bij elke aanbesteding waar ze bij betrokken is. Iedereen heeft recht op een normaal minimumloon van tenminste 14 euro per uur. De schoonmakers en de catering komen weer in vaste dienst en krijgen hiermee weer normale arbeidsvoorwaarden. Ook hoort de gemeente niet mee te werken aan het inzetten van vrijwilligers waar regulier personeel noodzakelijk is, bijvoorbeeld bij zalencentra. Werkverdringing dient op deze manier voorkomen te worden.

DE DETAILHANDEL ALS MOTOR

Samen met de ondernemers in de detailhandel willen we de werkgelegenheid stimuleren. Het versoepelen van regelgeving kan daarbij helpen. Net zoals het investeren in de mogelijkheden van de binnenstad. De koopzondagen en de aantrekkelijke parkeertarieven helpen hierbij. Evenementen in de binnenstad moeten meerwaarde voor winkeliers hebben. De gemeente ondersteunt hen daarbij.

OVERIGE STANDPUNTEN

MOBILITEIT

Harderwijk moet goed bereikbaar en veilig zijn. Daarom wil de PvdA meer en snellere spoorverbindingen naar de randstad (of grote steden). Samen met de regio werken we aan een betere doorstroming van de A28.

Binnen Harderwijk kijken we per wijk, buurt en straat naar de verkeersveiligheid. In onze stad is de fiets een aantrekkelijk vervoermiddel. Een goede ontsluiting maakt Harderwijk aantrekkelijk voor inwoners, forensen en bedrijven. De ringweg en de tunnel onder het station zorgen voor een goede regionale bereikbaarheid. De gemeente moet vooral investeren in duurzame en gezonde mobiliteit, zoals openbaar vervoer en fiets.

HARDERWIJK VERDIENT EEN INTERCITY

Een intercity in Harderwijk is gewoon mogelijk, dus daar maakt de PvdA zich sterk voor. Harderwijk heeft een schitterend nieuw station, maar daar stoppen nu slechts sprinters richting Zwolle, Amersfoort en Utrecht. Sinds een paar jaar is er in de spits een snellere verbinding mogelijk, maar dit is nog niet optimaal.

De spoorinfrastructuur mist een derde spoor. Een zogeheten passeerspoor langs station Harderwijk maakt het voor treinen mogelijk om te keren, waardoor er meer en snellere ritten mogelijk zijn tussen Harderwijk en de Randstad. Bij de verbouwing van het station, de aanleg van de tunnels daaronder en bij de Weisteeg is al ruimte gehouden voor een derde spoor. De PvdA zet zich in voor de aanleg van een passeerspoor. Hiervoor is samenwerking nodig met de omliggende gemeenten en de provincie Gelderland.

DE A28 LOOPT VAST

In de ochtendspits is het op de A28 tussen Harderwijk en Amersfoort erg druk. De files die dan ontstaan, zijn een vast onderdeel van de file top 10. Hierdoor ontstaat er extra uitstoot in de wijken naast de snelweg. Asfalt erbij, hoeft niet de oplossing te zijn voor het probleem. Het verminderen van files kan ook door het verbeteren van het openbaar vervoer. Maar ook door samen met werkgevers te sturen op gedeeltelijk thuiswerken of meer te reizen buiten de spits.

BUSLIJNEN DOOR KNOOPPUNT HARDERWIJK

Harderwijk vormt een knooppunt tussen Zwolle en Amersfoort en tussen Lelystad en Apeldoorn. De PvdA wil dat de busverbinding tussen Harderwijk en Lelystad wordt uitgebreid. Station Harderwijk krijgt dan een belangrijke functie als overstapknooppunt. Ook de verbinding met Apeldoorn vraagt om verbetering, met name s 'avonds en in de weekenden. Als dat niet met een reguliere verbinding mogelijk is, dan kunnen nieuwe initiatieven, zoals Flixbus, kansen bieden.

Het buslijnnennetwerk in Harderwijk en de directe omgeving beschouwt de PvdA als een basisvoorziening. Alle wijken moeten goed bereikbaar zijn per openbaar vervoer. Het station, het ziekenhuis en de binnenstad moeten vanuit de verschillende wijken goed bereikbaar zijn.

HARDERWIJK ALS FIETSSTAD

Harderwijk heeft al een uitgebreid fietspadennetwerk. In een wijk als Drielanden is het fietsnetwerk zelfs zo vormgegeven dat het niet het autonetwerk volgt, maar nieuwe verbindingen maakt. Dit is voor de PvdA een voorbeeld voor heel Harderwijk. Waar mogelijk geven we de fiets meer prioriteit en zorgen we voor snelle routes in en tussen de wijken. Ontbrekende schakels in het netwerk worden aangelegd, en we zorgen ervoor dat de stad goed bereikbaar is vanuit buurgemeenten Ermelo, Nunspeet en Zeewolde.

Om de fiets nog aantrekkelijker te maken zijn ook stallingen van belang. De wijkwinkelcentra, de Binnenstad en belangrijke trekpleisters als het Stadseiland worden voorzien van voldoende fietsstallingen. Hierdoor staat de fiets niet in de weg en is het voor fietsers gemakkelijk om de fiets op de bestemming te parkeren.

VERKEERSVEILIGHEID SAMEN MET DE WIJK BEKIJKEN

De wijkteams en de wijkverenigingen hebben een belangrijke rol in het verbeteren van de verkeersveiligheid in de wijken. Schoolomgevingen moeten veilig zijn. En iedereen moet zich aan de verkeersregels houden, ook de ouders zelf. De scholen moeten ouders meer stimuleren om vaker met de fiets of te voet te komen. En de auto vaker te laten staan. Want juist in de spits, rond het halen en brengen, ontstaan er onveilige situaties.

De laatste jaren komen er ook veel klachten vanuit verschillende woonerven. Hier wordt vaak te hard gereden, terwijl in woonerven veel kinderen op straat spelen. Deels zijn de bewoners van de woonerven hier zelf verantwoordelijk voor, maar niet altijd. De afgelopen periode heeft de PvdA er al voor gezorgd dat bij elk woonerf borden zijn geplaatst met de maximumsnelheid van 15 km per uur. Daarnaast willen we per woonerf kijken hoe de inrichting ervoor zorgt dat er voorzichtiger wordt gereden.

TOERISME EN RECREATIE

BINNENSTAD

De PvdA wil een bruisende binnenstad. De koopzondagen worden druk bezocht. Ook door inwoners uit de regio en toeristen. Dat komt deels door het aantrekkelijk parkeren. Maar de PvdA wil meer toeristen aantrekken naar Harderwijk. Dit kan bijvoorbeeld door Hanze-evenementen te organiseren. Zo kunnen we promoten hoe mooi Harderwijk is.

Daarnaast moet het evenementenbeleid minder streng worden. De zomermarkten werkten niet, omdat er door streng vergunningenbeleid bijna niets was toegestaan in de straten van de binnenstad. Hierdoor misten de zomermarkten uitstraling. De regels moeten ondersteunend zijn. De gemeente kijkt samen met winkeliers, horecaondernemers en culturele instellingen naar een aansprekend evenementen aanbod. Hierbij probeert de gemeente waar mogelijk de behoeften van deze partijen tegemoet te komen.

Het is de vraag of het aantal vierkante meters aan winkeloppervlak nog in overeenstemming is met de behoefte. Het verkleinen van het winkelgebied, in combinatie met aantrekkelijke looproutes, kan de Binnenstad gezond houden en aantrekkelijker maken. Aanlooproutes kunnen dan een andere functie en inrichting krijgen. Denk hierbij aan bewoning, maar ook bijvoorbeeld aan een tandartspraktijk of andere voorzieningen.

Ondernemen moet makkelijker worden. Ondernemers met innovatieve ideeën lopen vaak tegen een wirwar van regels aan. De gemeente moet flexibeler met regels en bestemmingsplannen omgaan, zodat er minder panden leeg hoeven te staan en er meer ruimte komt voor nieuwe concepten.

Werk samen met vastgoedeigenaren om huurprijzen te kunnen verlagen. Vastgoedeigenaren zijn belangrijke spelers in de winkelstraten. Zij bepalen de huurprijzen en kunnen het daarmee aantrekkelijk maken voor ondernemers om zich te vestigen. De gemeente kan het vestigingsklimaat aantrekkelijker maken door een helder parkeerbeleid voor auto's en fietsers en een prettig straatbeeld voor het hele winkelgebied. Over aanpassingen van de winkelomgeving kunnen afspraken gemaakt worden met vastgoedeigenaren. Vastgoedeigenaren kunnen dan lagere huurprijzen bieden en het zo voor middenstanders gemakkelijker maken om zich te vestigen. Hierdoor ontstaat minder leegstand, wat weer goed is voor de vastgoedeigenaren.

TOERISME

Harderwijk is een aantrekkelijke historische stad aan de rand van de Veluwe. De Vischpoort, de Grote Kerk, het Stadsmuseum, de Vischmarkt. Zomaar een selectie van de vele bezienswaardigheden en highlights van Hanzestad Harderwijk. Wij willen graag aan anderen onze stad van haar mooiste kant laten zien. Er is de laatste jaren al veel geïnvesteerd. Het project Waterfront is daar een goed voorbeeld van. Naast woningbouw is er een compleet nieuwe boulevard ontwikkeld, die een nieuwe toeristische trekpleister is geworden.

Harderwijk is de schakel tussen water en land. En dit alles naast de natuur die we liefkozend onze achtertuin noemen: de Veluwse bossen en bijvoorbeeld het Beekhuizerzand. Wij willen in samenwerking met andere Veluwse gemeenten meer aandacht voor de promotie van ons bijzondere gebied, waardoor duidelijk wordt dat dit ook een kant is van Harderwijk.

De plek die Harderwijk inneemt in de Internationale Hanze kan ook beter benut worden. Tot nu toe is de aandacht daarvoor te weinig. Vooral voor het aantrekken van buitenlandse toeristen is samenwerking met andere Hanzesteden een meerwaarde.

MEER AANDACHT VOOR VERBLIJFSTOERISME

Onze stad heeft zoveel te bieden, maar toch zijn het vaak dagjesmensen die onze stad bezoeken. Terwijl toeristen ook langer kunnen verblijven in onze stad. Er zijn in Harderwijk te weinig verblijfsvoorzieningen, zoals hotels, B&B's en vakantieparken. Daarom willen we weer vakantieparken toegankelijk maken voor toeristen die langer in onze gemeente willen verblijven.

Het toerisme zorgt ook voor extra banen. Vakantiebaantjes voor jongeren in de horeca op de boulevard, het Dolfinarium maar ook in de Zwaluwhoeve. Het onderwijs heeft dankzij het toerisme een scala aan mogelijkheden om jongeren op de werkvloer te scholen.

FINANCIËN

De PvdA Harderwijk heeft als uitgangspunt dat de gemeente werkt met een sluitende (meerjaren)begroting. Geld dat er niet is, kan ook niet worden uitgegeven. Het degelijke financiële beleid van de laatste decennia dient te worden voortgezet.

De PvdA heeft grote ambities voor Harderwijk. Maar we moeten altijd alert blijven op de risico's en daarom zorgen dat er voldoende geld gereserveerd is hiervoor. De schuldpositie van de gemeente is beheersbaar en meetbaar. Gemeentelijke risico's voor bijvoorbeeld grondexploitaties en verbonden partijen (zoals MeerInzicht) dienen twee keer per jaar te worden getoetst en inzichtelijk te worden gemaakt.

De basis op orde houdt ook in, dat de gemeente geld heeft om te investeren in de toekomst van Harderwijk en Hierden. Daarbij maakt de PvdA Harderwijk duidelijke keuzes. Het voorzieningenniveau op sociaal, maatschappelijk, sportief en cultureel gebied voor de inwoners van Harderwijk staat voorop. Dat moet goed zijn. Als hier een beperkte verhoging van belastingen, zoals de OZB of de toeristenbelasting voor nodig is, dan is dat bespreekbaar. Overigens zorgt de huidige woningwaardestijging ook voor een hogere opbrengst zonder dat het tarief hoeft te worden verhoogd. Bezuinigingen gaan nooit ten laste gaan van de sociaal zwakkeren in onze gemeente.

Het is nog onduidelijk hoe de compensatie vanuit het Rijk op het Sociaal Domein uiteindelijk financieel gaat uitpakken. Ook is onduidelijk hoe de rijksoverheid omgaat met de gemeentefinanciën via het gemeentefonds voor de komende vier jaar. In alle gevallen wil de PvdA Harderwijk dat er niet bezuinigd gaat worden op de

jeugd- en ouderenzorg, onderwijs, armoedebeleid, sport en cultuur. Wat de PvdA betreft komt er meer ruimte in het gemeentefonds, waardoor gemeenten de voorzieningen op orde kunnen houden. We werken hiervoor samen met onze fractie in Den Haag, die al voorstellen hierover heeft gedaan.